

M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April - 2026 (As Per Syllabus Year June-2019)
Management of Industrial Relations – II(Elective)

Time: 2:30 Hours**Marks:70****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧	ઔદ્યોગિક સંબંધોની લાક્ષણિકતાઓ અને તેને અસર કરતા પરિબલોનું વર્ણન કરો.	(૨૦)
	અથવા	
પ્રશ્ન-૧	ઔદ્યોગિક સંબંધો અને માનવ સંબંધોના ઉદ્દેશ્યોનું વર્ણન કરો.	
પ્રશ્ન-૨	ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ પર નિબંધ લખો.	(૨૦)
	અથવા	
પ્રશ્ન-૨	ટૂંકનોંધ લખો.	
	(A) હડતાળના પ્રકારો	
	(B) યુનિયનના પ્રકારો પર નોંધ લખો	
પ્રશ્ન-૩	માનવ સંસાધન કલ્યાણના ઉદ્દેશ્યો અને મહત્વનું વર્ણન કરો.	(૧૫)
	અથવા	
પ્રશ્ન-૩	સામાજિક સુરક્ષા પર નિબંધ લખો.	
પ્રશ્ન-૪	ફેક્ટરી અધિનિયમ, ૧૯૪૮ ના ઉદ્દેશ્યો લખો.	(૧૫)
	અથવા	
પ્રશ્ન-૪	મહિલાઓ અને બાળકોના રોજગાર પર પ્રતિબંધ પર નોંધ લખો.	

ENGLISH VERSION

Que. 1	Describe characteristics of industrial relations and factors affecting to it.	(20)
	OR	
Que. 1	Describe objectives of industrial relations and Human Relations.	
Que. 2	Write an essay on Industrial Disputes Act, 1947.	(20)
	OR	
Que. 2	Write notes on: (A) Types of strikes (B) Types of Unions	
Que. 3	Describe objectives and importance of HR welfare.	(15)
	OR	
Que. 3	Write an essay on social security.	
Que. 4	Write objects of Factories Act, 1948.	(15)
	OR	
Que. 4	Write a note on restriction on employment of women and children.	
